

ТОП-9 корисних правових порад

Не треба бути юристом, щоб вміти захищати свої права. Іноді елементарна цікавість може допомогти у повсякденному житті. У цивілізованому суспільстві громадяни керуються нормами моралі та законами. Проте, часом про деякі права більшість українців і не здогадуються.

До Вашої уваги ТОП-9 корисних правових порад для українців:

1. Право на безкоштовну земельну ділянку.

Статтею 121 Земельного кодексу України передбачено, що громадяни України мають право на безоплатну передачу їм земельних ділянок із земель державної або комунальної власності.

Застосовується для:

- 1) ведення фермерського господарства;
- 2) ведення особистого селянського господарства - не більше 2,0 гектара;
- 3) ведення садівництва - не більше 0,12 гектара;
- 4) будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) у селах - не більше 0,25 гектара, в селищах - не більше 0,15 гектара, в містах - не більше 0,10 гектара;
- 5) індивідуального дачного будівництва - не більше 0,10 гектара;
- 6) будівництва індивідуальних гаражів - не більше 0,01 гектара.

Для того, щоб безоплатно отримати земельну ділянку, громадянину України необхідно здійснити наступні дії:

Звернутися із заявою про безоплатне надання земельної ділянки до сільської, селищної, міської ради щодо земель державної власності, які, як правило, розташовані за межами населених пунктів, при наданні земельних ділянок для ведення садівництва або особистого селянського господарства до Головного управління Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру в області, при наданні земельних ділянок в інших випадках до районної державної адміністрації.

До клопотання Ви повинні додати:

- Викопіювання з кадастрової карти (плану) (його можна замовити в районному (міському) управлінні земельних ресурсів) або інші графічні матеріали, на яких слід відзначити бажане місце розташування земельної ділянки;

- Погодження землекористувача (у разі вилучення земельної ділянки, що перебуває у користуванні інших осіб) та документи, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві або наявність освіти, здобутої в аграрному навчальному закладі (у разі надання земельної ділянки для ведення фермерського господарства);
- Копію документа, що посвідчує особу (наприклад, паспорта громадянина України).

2. Право на поновлення квитка на проїзд залізничним транспортом.

Ціна залізничного квитка складається з трьох частин: вартості квитка, вартості займаного у вагоні місця (плацкарти) і тарифної частини.

Відповідно до Правил перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України, дійсність проїзного документа (квитка і плацкарти) продовжується у разі:

- ненадання пасажиру місця, указанного в проїзному документі;
- запізнення пасажира на поїзд з пункту пересадки з вини перевізника.

Дійсність квитка (однієї з двох частин проїзного документа) продовжується:

- у разі запізнення пасажира на поїзд, якщо про це було заявлено ним не пізніше 1 години після відправлення поїзда;
- якщо пасажир не зміг виїхати поїздом, указаним у проїзному документі, унаслідок хвороби чи нещасного випадку і пред'явив проїзний документ разом з довідкою лікувального закладу не пізніше 10 діб після одужання. У цих випадках нова поїздка може бути оформлена протягом однієї доби після поставлення відмітки про продовження дійсності квитка.

3. Право не зберігати особисті речі у супермаркеті.

Відповідно до Закону України «Про захист прав споживачів» обов'язку покупців здавати свої речі в камери схову супермаркетів для реалізації права на здійснення покупок не передбачено. Супермаркет не надає вам послуг зберігання (як у камері схову на вокзалі), ви не укладаєте договору найму (як із банківським сейфом). Тому заборонити вам увійти на територію закладу з рюкзаком за плечима охоронці не мають права. Принаймні через те, що вам не може бути запропоноване їхнє надійне зберігання.

4. Право на безкоштовні ліки

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 21.01.19 № 148 «Про затвердження лікарських засобів, вартість яких підлягає відшкодуванню» було затверджено реєстр відповідних лікарських засобів.

Найдешевший препарат, що на 100% відшкодовує держава, коштує 4,76 гривні, найдорожчий – 898,22 гривні. Загалом до списку увійшли 258 препаратів.

Для лікування серцево-судинних захворювань, діабету 2 типу та бронхіальної астми пацієнти зможуть отримати 64 безоплатних препаратів.

З Реєстром можна ознайомитись на сайті Міністерства охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua>

5. Право на повернення лікарських засобів та медичних виробів неналежної якості

З 01.01.19 було внесено зміни до Закону України від 12.05.91 р. № 1023-ХІІ «Про захист прав споживачів», згідно з якими суб'єкт господарювання, який продає ліки й вироби медичного призначення, має задовольнити вимоги споживача щодо повернення грошей за ці товари.

Це правило – не абсолютне. Аби виконати вимоги покупця, він мусить дотримуватися визначених законом умов.

Факт неналежної якості ліків підтверджується такими документами і без них повернення не можливе:

- висновок щодо якості лікарських засобів, виданий підпорядкованою лабораторією територіального органу Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужба) та/або уповноваженою лабораторією;
- розпорядження Держлікслужби щодо заборони обігу лікарського засобу.

Якщо покупцеві вдасться зібрати потрібні документи, що підтверджують неякісність товарів, то після надання їх та фіскального чека він має право просити повернути сплачені за медпрепарати гроші або замінити їх на аналогічні ліки належної якості.

6. Право на безкоштовного адвоката від держави

Безоплатна правова допомога – правова допомога, яка гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел.

Безоплатна первинна правова допомога, суб'єктами права на яку є усі особи, які перебувають під юрисдикцією України, включає такі види правових послуг, як надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань; складення заяв, скарг, інших документів правового характеру (крім процесуальних), а також надання особі допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації. Безоплатну первинну правову допомогу надають органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи приватного права, спеціалізовані установи, місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги/бюро правової допомоги усім громадянам України, які перебувають під юрисдикцією України.

Безоплатна вторинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя, і включає такі види правових послуг, як захист; здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на таку допомогу в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру.

Відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» право на безоплатну вторинну правову допомогу мають такі категорії осіб (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>).

Для забезпечення оперативного реагування на звернення громадян про надання правової допомоги та на проблемні питання, які вони порушують, а також для надання роз'яснень законодавства у сфері безоплатної правової допомоги та надання правових консультацій цілодобово функціонує єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги – 0 800 213 103. Дзвінки зі стаціонарних та мобільних телефонів у межах України безкоштовні. Також отримати правову допомогу можна, особисто звернувшись до найближчого центру з надання безоплатної правової допомоги.

7. Право на повернення частини коштів за навчання

Практично всі студенти-контрактники (або їх батьки) мають право на отримання податкової знижки. А віднедавна можна отримати податкову знижку ще за навчання в закладах дошкільної, позашкільної, загально середньої, професійної (професійно-технічної).

Для отримання податкової знижки за 2018 рік громадяни мають подати декларацію про отримані доходи з 1 січня до 31 грудня 2019 року.

Відповідно до Податкового кодексу України, **податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання**, - документально підтверджена сума витрат платника податку - резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати.

Для отримання податкової знижки платнику податку необхідно звернутись до Державної податкової інспекції за місцем реєстрації та подати декларацію про майновий стан та доходи і відповідні документи:

1. Копія паспорта.
2. Копія довідки про присвоєння індивідуального податкового номера (ІПН).
3. Копія квитанцій про сплату внесків/здійснення платежів (оригінали обов'язково мати з собою для можливого підтвердження)
4. Оригінал довідки про доходи, одержані в звітному році з місця роботи (за встановленою формою).
5. Поточний рахунок в банку (або номер платіжної картки – взяти відповідну довідку в банку).
6. Заява встановленого зразка про суми виплачених доходів та утриманих податків (береться у податковій).
7. Декларація про майновий стан та доходи (бланк береться у податковій).
8. Копія Договору з навчальним закладом.

8. Право на відшкодування коштів на няню.

З 2019 року в Україні запрацювала ще одна програма допомоги батькам – «Муніципальна Няня». Це додаткова грошова допомога від Уряду молодим сім'ям. Сім'я зможе щомісяця отримувати від держави 1 626 гривень на відшкодування зарплати няні. Причому неважливо, працює мама чи ні.

Як оформлюється допомога:

- Батьки обирають няню, укладають з нею офіційний договір.
- Подають документи в управління соцзахисту для оформлення компенсації.

- Компенсація сплачуватиметься додатково до щомісячних виплат на дитину, які жінка отримує впродовж трьох років.

Програма працює тільки за умови офіційного працевлаштування няні. Це дасть можливість людині мати офіційний страховий стаж та отримувати більші пенсійні виплати.

9. Право на повернення частини коштів за переобладнання транспортного засобу на використання стиснутого або скрапленого газу та інших видів біопалива.

Відповідно до Податкового кодексу України, фізична особа, яка здійснила переобладнання транспортного засобу та використовує біопаливо (біоетанол, біодизель, стиснутий або скраплений газ та інші види біопалива) з метою отримання податкової знижки повинна подати документи до Державної податкової інспекції за місцем реєстрації, які підтверджують витрати, здійснені для переобладнання транспортного засобу, сертифікат відповідності для транспортного засобу, що був переобладнаний, декларацію про майновий стан та доходи та свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу (технічний паспорт). Кошти, мають бути повернуті протягом 60 календарних днів після надходження податкової декларації. Вони зараховуються на банківський рахунок, відкритий у будь-якому комерційному банку, який ви зазначили в податковій декларації про майновий стан і доходи. Якщо Ви не скористалися правом на податкову знижку за наслідками звітного податкового року, то таке право на наступний податковий рік не переноситься!

Та пам'ятайте, основне - це не знання, а вміння застосовувати їх на практиці. Не бійтесь впевнено відстоювати свої законні права. Поважайте інших та вимагайте цього ж до себе!

Станіслав Куценко,

очільник столичної юстиції